

Klima- og miljødepartementet
Havseksjonen
postmottak@kld.dep.no

11.12.2020

WWFs innspill til stortingsmelding om marint vern

Marine verneområder i havet og langs kysten er fantastiske verktøy som beskytter viktige naturverdier, gir bedre forsvar mot klimaendringer og trykker fremtidens matfat. WWF Verdens naturfond ber regjeringen derfor om å forsere arbeidet med å opprette et helhetlig vern gjennom en god, miljøfaglig marin verneplan som inkluderer alle norske havområder.

WWF mener at:

- Norge må verne minst 30 prosent av alle norske havområder innen 2030
- Verneområder skal opprettes med en helhetlig tilnærming etter naturmangfoldloven
- Naturmangfoldloven skal være gjeldende for alle norske havområder, helt fra fjæresteinene og ut til og med hele Norges økonomiske sone (200 nautiske mil)
- Norge skal ikke igangsette ny aktivitet i områder som er definert som særlig verdifulle og sårbare områder (SVO) i forvaltningsplanene for norske havområder før disse er utredet med tanke på marin verneplan
- Marine verneområder må bli et sentralt verktøy for å kunne oppnå en helhetlig økosystembasert havforvaltning

Vi må verne 30 prosent

Mange naturverdier langs norskekysten og i havet er dessverre truet. Tareskogene både i sør og i nord er i kraftig tilbakegang, kysttorsken er på historisk lavt nivå og det anslås at mellom 30 og 50 prosent av de norske kaldtvannskorallrev allerede er ødelagte på grunn av tidligere menneskelig aktivitet. Det er et økende press på havområdene og dets plante- og dyreliv fra både eksisterende og potensiell ny næringslivsaktivitet. Det haster med å ta bedre vare på naturverdiene våre langs kysten og i havet for å sikre naturmangfoldet i Norge. [Marine verneområder har vist seg å være effektive verktøy for å ta vare på natur](#) og det er vitenskapelig anerkjent at [minst 30 prosent av havet må vernes globalt innen 2030](#) for å sikre et sunt og levedyktig hav. [WWF har derfor en tydelig forventning](#) om at Norge, som en av verdens ledende havnasjoner, vil sette seg mål å verne minst 30 prosent av alle våre egne havområder innen 2030.

Marine verneområder er bra for både klima og natur. Det er fordi marine verneområder:

- tar vare på naturmangfoldet som er viktig for å sikre en robust og tilpasningsdyktig natur i et klimaperspektiv
- sikrer avgjørende oppvekst-, gyte- og leveområder for viktige arter i havet og langs kysten
- beskytter sårbar natur som er viktig for dyre- og plantelivet mot ødeleggende inngrep, områder som for eksempel dypvannskorallrev og tareskog
- binder karbon i et klimaperspektiv
- bremser effektene av havforsuring

Naturmangfoldloven må gjelde i økonomisk sone

Høynivåpanelet for en bærekraftig havøkonomi (havpanelet) som Norge er initiativtaker til, støtter et globalt mål om å verne og beskytte 30 % av havet innen 2030 ([jf. målene i rapporten fra havpanelet](#)) Dette målet bør selvsagt også gjelde for våre egne havområder. Marine verneområder må bli anerkjent som et av våre viktigste verktøy for å oppnå bærekraftig forvaltning i 100 % av norske havområder. En av hovedhindringene for å kunne gjennomføre 30 prosent marine verneområder i Norge, er at det ikke finnes et godt lovverk som er sektorovergripende fra territorialfarvannet (12 nautiske mil) og ut i hele Norges økonomiske sone (200 nautiske mil). En sektorovergripende lov for å ta vare på naturen i havet på en helhetlig måte er helt avgjørende for å sikre en god og bærekraftig havforvaltning av norske havområder. Når en verner naturverdier gjennom en enkelt sektorlov, er det stor risiko for at andre sektorer får lov til å ødelegge de samme naturverdiene. [Dette finnes det allerede en rekke eksempler på i norsk havforvaltning.](#) **Derfor foreslår WWF at naturmangfoldloven må justeres slik at den også gjelder utenfor 12 nautiske mil – og da helt ut til og med 200 nautiske mil.** På den måten kan vi verne i alle norske havområder på tvers av de ulike næringslivssektorer som finnes på havet, samtidig som vi sikrer at næringslivsinteresser kan drive med aktiviteter som ikke er i strid med verneverdiene.

Marine verneområder må forstås som områder der naturverdiene, som er identifisert av vitenskapen og rådet til vernestatus av miljøfaglige etater, har forrang. I slike områder skal menneskelig aktivitet reguleres på en sån måte at naturmangfoldet bevares og viktige leveområder beskyttes. I noen områder vil det kunne være nødvendig å beskytte naturverdiene mot all type menneskelig aktivitet dersom de miljøfaglige anbefalingene skulle tilsi dette, for eksempel for å skape referanseområder for urørt natur. I de fleste verneområder derimot, vil det være mulig å ha både eksisterende og potensiell ny næringsaktivitet, så lenge dette gjøres på en miljømessig bærekraftig måte i tråd med miljøfaglige råd gitt for å ivareta verneverdiene i området.

Den marine verneplanen må også sørge for et aktivt vern som ivaretar vernehensynet. Noen områder vil ikke trenge vår hjelp, mens andre områder kan være utsatt for en endring av naturlige fiender som må forvaltes ved å sette inn ulike tiltak. For eksempel kan et område som er vernet av hensyn til viktig tareskog, være utsatt for nedbeiting av kråkeboller. Da må en sette inn tiltak som reduserer kråkeboller i området, for å ivareta tareskogen. Forskning, overvåking og kontroll må prioriteres for å få en god forvaltning av verneområdene.

Ny aktivitet må sees i lys av verneplan

Havet har et stort potensial både når det gjelder å videreutvikle eksisterende næringer og for å utvikle nye. I lys av dette er det viktig at det ikke igangsettes ny aktivitet i områder definert som særlig verdifulle og sårbare områder (SVO) i forvaltningsplanene for norske havområder før disse er fullt utredet med tanke på marin verneplan. SVO-områdene må ha en sterkere føre-var-forvaltning på grunn av sine særegenheter når det gjelder sårbar og verdifull natur. Det er ellers alltid avgjørende å kartlegge naturverdier, sårbarhet og å avdekke mulige naturkonflikter på en helhetlig måte *før* man åpner for ny næringsaktivitet i et havområde.

Stadig flere sårbare og verdifulle havområder blir interessante for for eksempel petroleumsindustrien og for mineralutvinning på havbunnen. Det blir viktig at marin verneplan inkluderer konklusjonene til rapporten fra havpanelet, et panel som statsminister Erna Solberg står bak, nemlig at det er vanskelig å inkludere både eksisterende eller potensiell ny offshore olje- og gassaktivitet i selve definisjonen av en bærekraftig havøkonomi. Rapporten beskriver også at mineralutvinning på havbunnen kan bryte med den samme definisjonen for en bærekraftig havøkonomi og til - og med være i konflikt med FNs bærekraftsprinsipper. WWF mener derfor at marin verneplan må inkludere disse essensielle poengene i arbeidet når det gjelder å vurdere hvilke ulike næringsaktiviteter som er mulige og ikke mulige i norske havområder. Det bør med andre ord ikke legges opp til hverken ny petroleumsvirksomhet eller mineralutvinning på havbunnen i områder som foreslås som marine verneområder.

Oppfattelsen av vern

Klima- og miljødepartementet må sørge for at det er god forståelse i samfunnet om hva marint vern faktisk innebærer. WWF mener det altfor ofte er stor motstand mot begrepet «vern» fordi mange tror dette alltid innebærer et totalforbud mot alle ulike typer aktiviteter i et område. Derfor er det viktig med god og tydelig informasjon til kommuner, næringer og sivilsamfunn i arbeidet med marin verneplan.

WWF mener at marine verneområder er en avgjørende ingrediens i en vinneroppskrift for å ta vare på både naturen i havet og næringslivet langs kysten og til havs på en bærekraftig måte. Vi forventer at regjeringens stortingsmelding om marint vern blir framtidsretta, og setter naturen i de viktigste og mest sårbare havområdene våre i sentrum. Det vil både havet, dagens og fremtidens generasjoner være tjent med.

Vennlig hilsen
for WWF Verdens naturfond

Else Hendel
fungerende miljøpolitisk leder
ehendel@wwf.no

Fredrik Myhre
seniorrådgiver, fiskeri og havmiljø
fmyhre@wwf.no